



# Water, hoog op de lokale agenda?

## Meer weten?

Voor de Kaderrichtlijn Water: [www.kaderrichtlijnwater.nl](http://www.kaderrichtlijnwater.nl)

Voor de gemeenteambassadeurs en advisering: [www.vng.nl](http://www.vng.nl)

Voor Waterbeleid 21e eeuw (WB21): [www.nederlandleeftmetwater.nl](http://www.nederlandleeftmetwater.nl)

Voor al uw watervragen: [www.helpdeskwater.nl](http://www.helpdeskwater.nl)

Voor al uw rioleringsvragen: [www.riool.net](http://www.riool.net)



## Heeft u uw agenda al 'nat' gemaakt?

Het Delftse waterplan bevat de visie op het watersysteem en ook afspraken over herpoldering (ook financieel), en over het grensvlak van riolering en oppervlaktewater (overstorten).

Water is zeer actueel zowel op landelijk als op lokaal niveau. De gemeenteraadsverkiezingen van 2006 zijn net achter de rug. In de komende bestuursperiode krijgen gemeenten nieuwe wettelijke watertaken en worden van u voor het waterbeleid cruciale beslissingen verwacht voor de jaren daarna. Daarvoor wordt het rioolrecht verbreed, want maatregelen kosten geld. Waar gaat u de prioriteiten leggen? Dat hangt mede af van de vraag hoe hoog uw ambitieniveau is voor uw gemeente. Deze folder gaat over 'waterkeuzes' die u de komende tijd kunt maken. U staat er niet alleen voor: de gemeenteambassadeurs water zijn uw steun in de rug.

### Werken aan goede waterkwaliteit en -kwantiteit

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Waterbeheer 21e eeuw (WB21) vragen om gezamenlijk te werken aan duurzaam waterbeheer. Om de voeten van u en uw burgers ook in de nabije toekomst droog te houden, heeft water ruimte nodig. Ruimte voor water voorkomt problemen en maakt bovendien de leefomgeving mooier. Verbetering van de waterkwaliteit vraagt om bestuurlijke afstemming bij aanpak van verontreiniging. Door de gemeentelijke investeringen in het riool (afvalwater/regenwater en grondwater) af te stemmen met de investeringen van de waterschappen in de waterzuiveringen en het watersysteem, kunt u geld besparen. U kunt vanuit de lokale situatie samen met andere gemeenten, het waterschap en de provincie het waterbeheer creatief invullen en inbedden in bestemmings- en stedelijke waterplannen en rioleringsplannen. Door slim samen te werken, kunt u de toename van de lastendruk voor de burgers beperken. Heeft uw gemeente al een optimalisatiestudie uitgevoerd met het waterschap?

'Nederland leeft met water, meer dan ooit. Maar dat gaat niet vanzelf. Water verdient daarom politieke aandacht, van mij en ook van u. Want u bent degene die de stap moet zetten van papier naar praktijk en u vormt daarmee een onmisbare schakel in de waterketen.'

*Staatssecretaris Melanie Schultz van Haegen*



## Water in de achtertuin

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en Waterbeheer 21e eeuw (WB21) doen de komende jaren een beroep op u als gemeentebestuurder. Het doel van beide regelingen is duidelijk: het Nederlandse watersysteem moet in 2015 chemisch, ecologisch en kwantitatief op orde zijn. Het startschot om daar gezamenlijk aan te gaan werken is in 2003 door de overheidspartijen gegeven met het tekenen van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Ook gemeenten leveren een bijdrage. Het bereiken van de doelen tegen de laagste maatschappelijke kosten is daarbij een centraal uitgangspunt.

### U draait aan de knoppen

Om de doelen te realiseren komt het aan op uw politieke inzet. U kent de situatie 'in de achtertuin' van uw burgers. Indien u 'water' breed integreert in het gemeentelijk beleid, kan elke burger daarvan profiteren. Als bestuurder kunt u aan verschillende 'knoppen' draaien om het waterbeleid gunstig te beïnvloeden: ruimtelijke ordening, regenwater, grondwater, milieubeheer, wegbeheer, riolering en groenbeheer. Het afkoppelen en ruimte maken voor (regen)water kan overlast voorkomen en maakt het water schoon. Het gaat om goed beheer van pleinen en wegen. Onkruid en ongedierte niet-chemisch bestrijden, versterkt dit effect. Van u wordt daarbij een afweging verwacht over inzet van doelmatige maatregelen tegen maatschappelijk verantwoorde kosten.

'De KRW is niet een emmer ellende die over ons uitgestort wordt. Het is een verworvenheid dat we dit binnen Europa met elkaar voor elkaar krijgen. Dat we in een heel stroomgebied gezamenlijk kunnen werken aan duurzaamheid. Dat we iets waardevols kunnen nalaten aan onze kinderen.'

*Willem van Douwen, gemeenteambassadeur water in Rijn-West*

Rik Grashoff: 'We onderschrijven de doelstelling "schoon water". Op basis daarvan zetten we een strategie uit en dat biedt goede mogelijkheden tot samenwerking met het waterschap. Dat kost geld, maar het levert ook veel op. Zo zijn we overeengekomen dat we de financiële gevolgen van het afkoppelen gezamenlijk dragen.'



## Soepele samenwerking: met uw partners zorgen voor water

### Regionaal Bestuurlijk Overleg

Uw gemeente maakt deel uit van één van de zeven deelstroomgebieden waarin Nederland volgens de KRW is onderverdeeld. In elk daarvan is of wordt periodiek een Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) gehouden.

Het primaat van de waterbeheersing ligt bij de waterschappen. Het organiseren van voldoende waterberging en het verbeteren van de waterkwaliteit kan echter niet zonder inzet van de ruimtelijke ordening en het milieubeleid. Gemeenten, provincies en waterschappen zijn wederzijds van elkaar afhankelijk bij het halen van de wateropgave.

Rik Grashoff is wethouder duurzaamheid in de gemeente Delft. Samen met het Hoogheemraadschap van Delfland heeft zijn gemeente een structuurvisie opgesteld voor het watersysteem in bestaand stedelijk gebied. Op de omslag staan dan ook de logo's van beide organisaties afgedrukt. 'Gemeente en waterschap moeten het stedelijk waterbeheer tot gezamenlijk probleem verklaren en dit vastleggen in een beleidsdocument, dat gebruikt kan worden als basis voor het bestemmingsplan,' verklaart Grashoff. 'Daarin staat duidelijk: we willen het dáár en we willen het zó. Dit is de basis voor al onze bestemmingsplannen. Zo komen we niet voor verrassingen te staan. Van de provincie hoeven we geen 'nee' te verwachten op basis van de watertoets, want het waterschap adviseert positief. Dat geeft veel minder bestuurlijke en ambtelijke wrijving. We hebben ook samen ambtelijke workshops georganiseerd, met technici en ontwerpers van gemeente en waterschap.'

Soms moeten gemeente en waterschap de regels ontstijgen en de meest efficiënte oplossing kiezen, erkent Rik Grashoff. 'Want linksom of rechtsom: de burger betaalt. Efficiency is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.'

**'Bestuurders hebben een voorbeeldrol! Samen oplossingen zoeken! Anders beland je in een patstelling die alleen maar heel veel negatieve energie genereert.'**

*Rik Grashoff, wethouder duurzaamheid gemeente Delft*



## Gemeenteambassadeur: rots in de branding

Tot eind 2008 - het moment waarop de stroomgebiedbeheersplannen worden vastgelegd - staan de gemeenteambassadeurs water u terzijde in uw waterbeleid. Zij zullen u ondersteunen en betrekken in het proces om invulling te geven aan de stedelijke wateropgave: u bepaalt daarbij zelf welke doelen haalbaar zijn. Uiteindelijk blijft u zelf verantwoordelijk voor alle beslissingen: die zijn voor de gemeenten de basis voor hun waterplannen en voor de stroomgebiedbeheersplannen.

Willem van Douwen is coördinator van het team gemeenteambassadeurs water Rijn-West. Zijn vakkennis en vaardigheid in onderhandelen komen vooral van pas waar de eisen van de KRW en NBW stuiten op de realiteit van de bebouwde omgeving. 'Wij zijn er om u als gemeente uw gemeentebelangen tijdig op tafel te laten krijgen. Wat voelen gemeenten als knelpunten, waar is behoefte aan, wat is belangrijk en wat niet? Beleid en regels van KRW en NBW zijn knap lastig. Vooral voor kleine gemeenten, waar vaak één bestuurder met enkele ambtenaren van vele markten thuis moet zijn, is het een hele kluit. Maar die enkeling kent wel zijn eigen gebied op zijn duimpje. Niet iedereen hoeft zelf het wiel uit te vinden. Tijdens gebiedsbijeenkomsten met waterschap en gemeenten wisselen we informatie uit, discussiëren over uitgangspunten. Binnenkort bespreken we zo de onderzoeksresultaten van de waterschappen. Ook bezoeken we gemeenten, overleggen met ambtenaren en bestuurders. We zoeken gemeenten op en zijn er voor wie ons zoekt; het is tweerichtingverkeer. We komen elkaar overal tegen.'

**'Uit een enquête van de VNG blijkt dat 40% van de gemeenten watermaatregelen neemt. Maar er is meer nodig. Met mijn stimuleringsprogramma voor gemeenten zorg ik voor extra mankracht. De komende drie jaar ondersteunen gemeenteambassadeurs u bij uw bijdrage aan de stroomgebiedbeheersplannen.'**

*Staatssecretaris Melanie Schultz van Haegen*

RBO is een vast verband van waterpartners: enkele collega-gemeenten in uw regio, de waterschappen en de provincies die in uw deelstroomgebied liggen. Hier kunt u knelpunten op de agenda zetten, ideeën uitwisselen, oplossingen zoeken en duidelijke, bindende afspraken maken. Wilt u informatie over het RBO in uw regio? Neem dan contact op met de gemeenteambassadeur water.



## Water: waar raakt het uw burger?

Delft herstructureert de wijk Poptahof, een jaren zestig-wijk met veel flats.

Tegelijk met de herstructurering kan de waterhuishouding in de wijk worden aangepakt. Er komt nu veel meer water én er komen meer woningen. In het midden komt een park met water rond de complexen.

Het wetsvoorstel Wet gemeentelijke watertaken komt er aan. Voor veel burgers leeft 'water' nog weinig. Sommigen weten de (gemeentelijke) bestuurders echter wel te vinden en zetten zich in collectief verband in voor goede waterkwaliteit en -kwantiteit. Een voorbeeld van een project waar door gezamenlijke inspanning van gemeente, provincie, waterschap en burgers de waterkwaliteit in de bebouwde kom verbetert: Schalkwijk in Haarlem.

### Nieuw water in een woonwijk

Schalkwijk is een wijk van flinke omvang uit de jaren zestig, ruim opgezet met veel groen, maar met amper water. De inzichten van toen zijn veranderd. Wat betreft 'water' voldoet Schalkwijk niet, maar er is gelukkig volop ruimte om het water zijn plek te geven.

Frits van der Ploeg is lid van de wijkraad Boerhaave, een van de vier wijken die als een klavertje vier om het centrum van Schalkwijk zijn gebouwd. Eind jaren negentig startte de gemeente Haarlem het 'Stadsvernieuwingsplan Schalkwijk 2000 plus'. Van der Ploeg is vanaf het begin betrokken: 'In het kader van de stadsvernieuwing begon de gemeente met een masterplan met twee deelplannen: een verkeersplan en een waterplan. De gemeente hecht sterk aan participatie van de bevolking. Zodoende ben ik direct betrokken geraakt bij de planvorming. Water en natuur in een woonwijk brengen is natuurlijk schitterend! Het spannende is dat wij met de gemeente een waterstructuurplan hebben gemaakt. Daarin is de wijk afgekoppeld van het boezemwater. De kwaliteit van dat water is niet zo goed. Het is verontreinigd met onder andere stoffen uit de bollenteelt. Er is daarom gekozen voor een gesloten watercirculatieplan, want je wilt in de wijk helder, levensvatbaar water voor flora en fauna. Die afkoppeling is vrij uniek en heeft nogal wat aandacht getrokken.' Van der Ploeg is blij met de opkomst van bewoners bij de inspraakprocedures: 'Bewoners komen echt om zich uit te spreken als er iets gaat veranderen in hun directe omgeving. Het masterwaterplan is hydrologisch ingewikkeld, dat zegt

mensen niet zoveel. Zij willen gewoon weten waar het water komt te lopen. Wat dat betreft - naast alle lof voor de gemeente - een suggestie: de gemeente zou iets meer kunnen doen aan communicatie met concrete informatie naar de bevolking toe. Dat blijft nu helaas een beetje liggen.'

### Van rioolrecht naar rioolheffing

Naar verwachting zal in 2007 de Wet gemeentelijke watertaken worden ingevoerd. Hiermee worden de verantwoordelijkheden rond het stedelijke grond- en regenwater wettelijk vastgelegd. Uitgangspunt van de wet is dat iedereen verantwoordelijk is op het eigen terrein. Huiseigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor maatregelen in en rond het eigen huis. De gemeente wordt verantwoordelijk voor het afvoeren van overtollig regen- en grondwater op het openbaar terrein. Het op doelmatige wijze oplossen van problemen staat daarbij centraal. Om de benodigde maatregelen te kunnen financieren, wordt gelijktijdig de nieuwe rioolheffing ingevoerd. Dat geeft gemeenten een financieringsinstrument waarmee ze grondwaterproblemen kunnen aanpakken en regenwater kunnen afkoppelen van het riool. Door goed te communiceren over concrete plannen overtuigt u als bestuurder de burger ervan dat zijn (rioolheffings)euro's goed worden besteed. Het instellen van een 'loket' waar burgers terecht kunnen met hun vragen en klachten over water helpt daaraan mee.

In de Delftse wijk Poptahof wordt hoger gebouwd, en er komen woningen boven de winkels: zo wordt de sociale omgeving veiliger en snijdt het mes aan twee kanten. Bewoners, gemeenteraad en waterschap zijn enthousiast.

**'Het is een oud dilemma waar gemeenten mee te maken hebben: extra maatregelen betalen uit de niet toereikende rioolheffing of uit de beperkte algemene middelen. Dat is een democratische afweging en zo hoort het ook in de politiek. Maar daarmee zijn de problemen niet opgelost.'**  
*Gemeenteambassadeur water Willem van Douwen*